



## Besluit

www.rijkswaterstaat.nl

## PROJECTPLAN WATERWET

Kenmerk RWS-2023/41590

Datum 12 oktober 2023

### Inhoudsopgave

1.	Inleiding .....	3
1.1.	Projectbeschrijving .....	3
1.2.	Aanleiding.....	3
1.3.	Leeswijzer.....	4
2.	Beschrijving Projectgebied .....	5
2.1.	Project locatie.....	5
2.2.	Ontwerpwijzigingen 2018 vs 2022 .....	5
2.3.	Waterstaatswerken.....	9
3.	Toetsing Waterwet.....	10
3.1.	Voorkoming en waar nodig beperking overstromingen, wateroverlast en waterschaarste.....	10
3.2.	Bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen.....	11
3.2.1	Chemische kwaliteit.....	11
3.2.2	Ecologische kwaliteit.....	11
3.3.	Vervulling van de maatschappelijke functies van het watersysteem.....	12
3.4.	Conclusie toetsing doelstellingen Waterwet .....	13
4.	Wijze van uitvoering .....	13
4.1.	Planologische inpassing .....	13
4.2.	Andere noodzakelijke vergunningen, relevante besluiten of meldingsplichtige handelingen.....	13
4.3.	Globale planning .....	14
4.4.	Overige uitvoeringsaspecten.....	15
4.5.	Calamiteiten of ongewoon voorval .....	15
5.	Beschrijving van voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen.....	16
5.1.	Ecologie .....	16
5.2.	Schadevergoeding .....	16
6.	Procedure .....	17

7 Contactpersoon uitvoering werken.....	18
Mededelingen.....	19
Overzicht bijlagen.....	21

## 1. Inleiding

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat besluit, gelet op artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet, het onderhavige projectplan Waterwet (verder te noemen: "projectplan") tot wijzigen van het waterstaatswerk de Neder-Rijn in de Elster Buitenwaarden vast te stellen en uit te voeren in overeenstemming met het bepaalde in dit projectplan.

### 1.1. Projectbeschrijving

Ingevolge artikel 5.4, eerste lid van de Waterwet, geschiedt de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de beheerder overeenkomstig een daartoe door hem vast te stellen projectplan. Op grond van het tweede lid van artikel 5.4 dient het projectplan tenminste een beschrijving te bevatten van het betrokken werk en de wijze waarop het wordt uitgevoerd, alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk. Dit projectplan betreft een wijziging op het eerder vastgestelde projectplan status 'Definitief van 6 juli 2018, met kenmerk RWS-2018/27161'.

Met het vaststellen van dit voorliggende projectplan kan uitvoering worden gegeven aan de wijziging in werken ten behoeve van doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in de Elster Buitenwaarden. Buiten deze wijzigingen blijft het eerder vastgestelde projectplan d.d. 6 juli 2018 met kenmerk RWS-2018/27161 onverkort van kracht.

### 1.2. Aanleiding

Herinrichting van de Elster Buitenwaarden vindt plaats in het kader van het provinciale project Uiterwaarden Neder-Rijn. In dit project wordt een aantal uiterwaarden in het Utrechtse deel van de Neder-Rijn zodanig ingericht dat de ecologische potenties worden benut.

De Elster Buitenwaarden maakt deel uit van het Natura 2000-gebied Rijntakken – deelgebied Uiterwaarden Neder-Rijn. Voorts vormt de Elster Buitenwaarden onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland.

Bij de herinrichting worden maatregelen vanuit de KRW meegenomen, bestaande uit een uiterwaardverlaging en de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Onder de noemer 'uiterwaardverlaging' vallen de volgende maatregelen:

- De aanleg van twee eenzijdig aangetakte buitenkaadse riviergeulen (in de rivieroever tussen zomerdijk en vaargeul).
- De aanleg van een rivierkwelgeul, een centrale geul en afvoergeulen (in de uiterwaard binnendijks van de zomerdijk).
- De aanleg van een moeras (in de uiterwaard binnendijks van de zomerdijk).
- Het verondiepen van een zandwinplas.

In paragraaf 2.3 van het op 6 juli 2018 met kenmerk RWS-2018/27161 vastgestelde projectplan zijn de hiervoor vermelde KRW-maatregelen op hoofdlijnen beschreven, inclusief de KRW-doelen en ontwerpparameters van de maatregelen.

Het oorspronkelijke ontwerp moet, in verband met de aanwezigheid van PFAS-houdende grond, op een aantal onderdelen worden gewijzigd om het risico op verspreiding van PFAS, na uitvoering, tot een minimum te beperken. De wijziging om de verspreidingsrisico's te minimaliseren omvat het hydrologisch isoleren van de zandwinplas, waarbij de zandwinplas geen open waterverbinding meer heeft met het (benedenstroomse) geulenstelsel. Dit hydrologisch isoleren van de zandwinplas is vertaald in een aantal ontwerpwijzigingen. Deze ontwerpwijzigingen worden in detail beschreven in dit projectplan.

### 1.3. Leeswijzer

Dit projectplan maakt onderdeel uit van een gecoördineerde wijzigingsvergunningprocedure en behandelt als zodanig alleen de wijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke projectplan.

In het volgende hoofdstuk zijn de ontwerpwijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp nader toegelicht. In hoofdstuk 3 is samengevat hoe de toetsing van de ontwerpwijzigingen heeft plaatsgevonden. Hoofdstuk 4 beschrijft de aanvullingen (als gevolg van de ontwerpwijzigingen) op de procedure en vergunningen en gaat kort in op het beheer en onderhoud. In hoofdstuk 5 wordt nader beschreven welke maatregelen en voorzieningen worden getroffen om de ongewenste effecten van de ontwerpwijzigingen te beperken of te voorkomen. Hoofdstuk 6 gaat in op de vervolgpprocedure om het gewijzigde projectplan vast te stellen.

## 2. Beschrijving Projectgebied

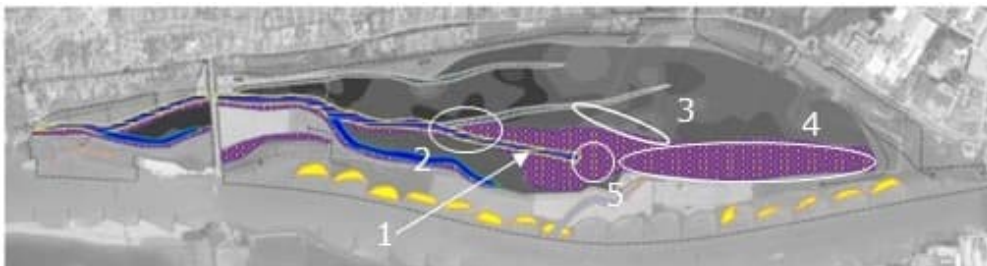
### 2.1. Project locatie

De Elster Buitenwaarden ligt aan de noordoever van de Neder-Rijn, ter hoogte van Elst in de gemeente Rhenen (provincie Utrecht). Het projectgebied is circa 3,2 km lang, circa 750 meter breed en beslaat in totaal circa 145 ha. Aan de noordzijde grenst het gebied aan de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug, die hier als een steilrand oprijst. Binnenkaads ligt een diepe plas waaruit in het verleden zand is gewonnen. Grote delen van het projectgebied zijn destijds ontkleed en er is rooftergrond teruggebracht. De kribvakken langs de rivieroever zijn veelal met grind versterkt, een weinig natuurlijke situatie.

De Elster Buitenwaarden is voor een groot deel in eigendom van de provincie Utrecht en voor een deel in eigendom van Het Utrechts Landschap. De oeverstrook (kribvakken) van de Neder-Rijn is eigendom van de Staat.

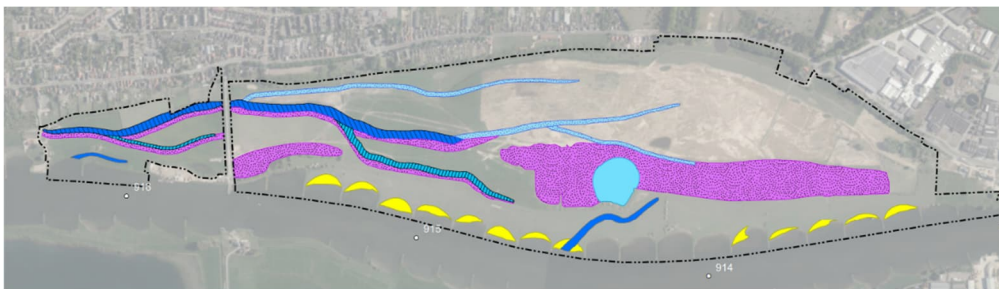
### 2.2. Ontwerpwijzigingen 2018 vs 2022

Het oorspronkelijke ontwerp Elster Buitenwaarden (figuur 1), zoals is opgenomen in het op 6 juli 2018 met kenmerk RWS-2018/27161 vastgestelde projectplan, moet in verband met de aanwezigheid van PFAS-houdende grond op een aantal onderdelen worden gewijzigd om het risico op verspreiding van PFAS, na uitvoering, tot een minimum te beperken.



Figuur 1: Oorspronkelijke contouren KRW-maatregelen Elster Buitenwaard 2018 inclusief de locaties met nummering van de vijf maatregelen voor de ontwerpwijziging.

Als gevolg van de ontwerpwijzigingen zijn in figuur 2 de KRW-maatregelen aangegeven zoals die nu worden gerealiseerd.



Figuur 2: Contouren KRW-maatregelen Elster Buitenwaard inclusief voorliggende planwijziging, donkerblauw: centrale geul en rivier(kwel)geulen, lichtblauw kwelgeul en afwateringsgeulen, en in lichtblauw zandwinplas, paars: moeras en geel: zandstrandjes als gevolg van natuurvriendelijke oevers.

De ontwerpwijzigingen om de verspreidingsrisico's van PFAS te minimaliseren omvatten het hydrologisch isoleren van de zandwinplas. Anders gezegd; de zandwinplas krijgt geen open waterverbinding met het (benedenstroomse) geulenstelsel. Deze ontwerpwijzigingen omvatten de volgende maatregelen (nummering komt overeen met figuur 1):

1. Niet aanleggen van een deel van de centrale geul (stroomafwaarts van zandwinplas).
2. Niet aanleggen van de verbinding tussen het moeras en het geulenstelsel stroomafwaarts van de zandwinplas.
3. Aanleg van een afvoergeul ten noorden van het moeras (stroomopwaarts van de zandwinplas).
4. Kantelen van het aan te leggen moeras stroomopwaarts van de zandwinplas naar de noordzijde richting de afvoergeul.
5. Verondiepen van de zandwinplas tot een hoogte van NAP +5 m in plaats van NAP + 3,50 m.

Hieronder worden alle ontwerpwijzigingen nader beschreven:

Ad 1. Niet aanleggen van een deel van de centrale geul

In het oorspronkelijke ontwerp staat de centrale geul rechtstreeks in verbinding met de zandwinplas. De geul maakt de afvoer van overtollig oppervlaktewater in de zandwinplas, stroomafwaarts naar het geulenstelsel, mogelijk.

Door het deel van de centrale geul westelijk van de zandwinplas niet aan te leggen, wordt de zandwinplas geïsoleerd van het (stroomafwaarts gelegen) geulenstelsel. Het betreft een ontwerpwijziging over een totale lengte van 490 m, waarvan er 350 m in de zandwinplas en 140 m in de uiterwaarden ligt. In tabel 1 zijn de afmetingen nader gespecificeerd. In de zandwinplas wordt extra grond toegepast voor het moeras. In de uiterwaard wordt minder grond ontgraven.

Tabel 1: Specificatie niet aanleggen deel centrale geul

	in zandwinplas	in uiterwaard
Lengte	350 m	140 m
Gemiddelde breedte	64 m	28,5 m
Totale oppervlakte	22.401 m <sup>2</sup>	3.989 m <sup>2</sup>
Gemiddelde diepte	0,315 m	0,987 m
Totale inhoud	7.049 m <sup>3</sup> aanbrengen	3.938 m <sup>3</sup> niet ontgraven

Uit tabel 1 kan worden opgemaakt dat over een oppervlak van in totaal 26.390 m<sup>2</sup> (22.401 + 3.989) de aanleghoogte wijzigt en resulteert in 7.049 m<sup>3</sup> grond aanbrengen en 3.938 m<sup>3</sup> minder ontgraven ten opzichte van het ontwerp van 2018.

Ten behoeve van het beheer en onderhoud wordt rond de geulen een profiel van vrije ruimte gehanteerd. Door het wijzigen van het geul ontwerp, wijzigt ook het

profiel van vrije ruimte. Voor De Elster Buitenwaarden geldt dat het profiel van vrije ruimte voor de geulen gelegen binnen de zomerkade, gelijk is aan het oppervlak begrensd door de insteek van het talud.

Voor de geulen gelegen buiten de zomerkade, is het profiel van vrije ruimte opgenomen in de ontwerptekeningen die als bijlage zijn toegevoegd aan dit Projectplan Waterwet.

#### Ad 2. Niet aanleggen van de verbinding tussen het moeras en het geulensysteem

In het oorspronkelijk ontwerp staat het te ontwikkelen moeras ten westen van de zandwinplas rechtstreeks in verbinding met het geulensysteem en de zandwinplas. Door dit deel van het moeras niet aan te leggen, ontstaat er een natuurlijke 'drempel' met een hoogte van circa NAP + 6,20 m tot NAP + 6,30 m tussen het moeras/zandwinplas en het benedenstroomse geulensysteem.

Het te ontwikkelen moeras ten westen van de zandwinplas en de zandwinplas zelf worden niet verbonden en daardoor geïsoleerd van het geulensysteem. Hierdoor kan het overtollige water van het moeras en de plas zelf tot een hoogte van NAP + 5,80 m niet meer afstromen naar het benedenstroomse geulensysteem. In tabel 2 zijn de hoeveelheden minder te ontgraven grond van deze drempel nader gespecificeerd.

Tabel 2: Specificatie niet aanleggen verbinding moeras-geulensysteem

Totale oppervlakte	4.554 m <sup>2</sup>
Gemiddelde diepte	0,54 m
Totale inhoud	2.461 m <sup>3</sup>

Uit tabel 2 kan worden opgemaakt dat over een oppervlak van 4.554 m<sup>2</sup> de aanleghoogte wijzigt en resulteert in 2.461 m<sup>3</sup> minder ontgraven ten opzichte van het ontwerp van 2018.

#### Ad 3. Aanleg van een afvoergeul ten noorden van het moeras

In het oorspronkelijk ontwerp stroomt overtollig oppervlaktewater vanuit het moeras ten oosten van de zandwinplas af naar de zandwinplas.

In het gewijzigde ontwerp wordt de zandwinplas hydrologisch geïsoleerd waardoor het overtollige oppervlaktewater vanuit het moeras ten oosten van de zandwinplas op een andere manier moet worden afgevoerd. Om de afvoer van overtollig oppervlaktewater vanuit het moeras wel mogelijk te maken, wordt een nieuwe afvoergeul ten noorden van de zandwinplas aangelegd. In tabel 3 zijn de afmetingen nader gespecificeerd. De afvoergeul is permanent watervoerend omdat het bodemniveau lager ligt dan de laagste grondwaterstand (GLG). Hierdoor is deze geul tevens een verbindende schakel tussen het moeras en de centrale geul en biedt daarmee vestigingsmogelijkheden voor waterplanten en paaiplaatsen voor limnofiele vissoorten.

Tabel 3: Specificatie aanleggen nieuwe afvoergeul

Lengte	530 m
Ontwerphoogte (bodem)	NAP + 5,0 m tot NAP + 5,5 m
Gemiddelde breedte (insteek tot insteek)	11,35 m
Totale oppervlakte	6.014 m <sup>2</sup>
Gemiddelde diepte	0,635 m
Totale inhoud	3.820 m <sup>3</sup>

Uit tabel 3 kan worden opgemaakt dat over een oppervlak van 6.014 m<sup>2</sup> de aanleghoogte wijzigt en resulteert in 3.820 m<sup>3</sup> extra ontgraven ten opzichte van het ontwerp van 2018.

Ad 4. Kantelen van het aan te leggen moeras stroomopwaarts van de zandwinplas naar de noordzijde richting de afvoergeul

Nu afvoer van overtollig oppervlaktewater van het moeras ten oosten van de zandwinplas via een nieuw aangelegde afvoergeul plaatsvindt (zie ad. 3), is het nodig om het hoogtevverloop van het moeras te kantelen richting de nieuwe afvoergeul. Dit is in het rivierkundige memo, 'Rivierkundige effecten ontwerpwijzigingen Elster Buitenwaarden van 19 april 2023' grafisch weergegeven in figuur 3. Dit memo is als bijlage 15.2 toegevoegd.

In het oorspronkelijke ontwerp (2018) ligt het laagste punt van het moeras in het midden op NAP + 5,60 m, vanuit het midden loopt de bodem in alle richtingen geleidelijk op tot NAP + 5,80 m.

In het gewijzigde ontwerp wordt de geleidelijke bodemoploop van het moeras richting de nieuwe afvoergeul (zuid-noord) opgeheven. Met andere woorden ter hoogte van de nieuwe afvoergeul wordt de bodem van het moeras gekanteld tot een vlakke bodem van NAP +5,60 m, zodat overtollig water van het moeras wordt afgevoerd via de afvoergeul (in plaats van via de zandwinplas). Omdat deze kanteling van de bodem op slechts een klein deel van de totale oppervlakte van het moeras plaatsvindt, wijzigen de aanleghoogten van een aanzienlijk deel van dit moeras niet (zie figuur 3 in bijlage 15.2). Aangezien de gemiddelde hoogte van het moeras nagenoeg gelijk blijft, resulteert de ontwerpwijziging slechts in een beperkte verandering in te ontgraven grond (in m<sup>3</sup>), zie tabel 4, namelijk 72 m<sup>3</sup> minder ontgraven.

Tabel 4: Specificatie kantelen moeras richting afvoergeul

Totale oppervlakte	39.787 m <sup>2</sup>
Ontgraven oorspronkelijk profiel	34.974 m <sup>3</sup>
Ontgraven nieuw profiel	34.902 m <sup>3</sup>
Verschil	72 m <sup>3</sup>

Ad 5. Verondiepen zandwinplas

De zandwinplas wordt verondiept met vrijkomende baggerspecie uit de Elster Buitenwaarden. De toekomstige hoogte van de plas ligt op NAP +5,00 m in plaats van op NAP + 3,50 m, waarbij een erosiebestendige leeflaag van 0,5 m



op de bodem aanwezig is. De plas wordt afgewerkt met flauwere taluds van 1:10 in plaats van 1:5. In tabel 5 is de verandering van de hoeveelheid ophoging van de zandwinplas weergegeven. Het betreft een aanvullende hoeveelheid baggerspecie aanbrengen van 22.897 m<sup>3</sup>. Nadere uitwerking van deze grootschalige bodemtoepassing is vastgelegd in een inrichtingsplan behorend bij het Besluit bodemkwaliteit.

Tabel 5: Specificatie verondiepen zandwinplas

Totale oppervlakte	19.298 m <sup>2</sup>
Ophogen plas van NAP + 3,5 m naar NAP + 5,0 m	22.897 m <sup>3</sup>

In onderstaande tabel zijn de tabellen 1 t/m 5 samengevat:

Tabel 6: Samenvatting tabellen 1 t/m 5,

Ontwerpwijzigingen	Oppervlakte (in m <sup>2</sup> )	t.o.v. oorspronkelijk ontwerp	
		Aanbrengen (in m <sup>3</sup> )	Ontgraven (in m <sup>3</sup> )
1. Niet aanleggen van een deel van de centrale geul	26.390	7.049	-/-3.938*
2. Niet aanleggen van de verbinding moeras met geulstelsel	4.554	-	-/- 2.461*
3. Aanleg van een afvoergeul ten noorden van het moeras	6.014	-	3.820
4. Kantelen van het moeras	39.787	-	-/-72
5. Verondiepen zandwinplas	19.298	22.897	-
Totaal	96.043	29.946	-/- 2.651

\* Betreft de verandering van het niet ontgraven ten opzichte van oorspronkelijk ontwerp

Alle hierboven omschreven ontwerpwijzigingen zijn op de wijzigingstekeningen weergegeven ten opzichte van de oorspronkelijk vergunde situatie.

De overzichtstekening betreft tek.nr. 0420744-DO.pdf (bijlage 5.2) en de dwarsprofielentekening betreft tek.nr. 420744-DP.pdf (bijlage 8.2), profiel 9 betreft het kantelen van het moeras.

### 2.3. Waterstaatswerken

Voor het doelbereik van KRW zijn de afmetingen van maatregelen van belang. Figuur 2 geeft de ligging van de gewijzigde KRW-maatregelen weer uitgaande van de ontwerpwijzigingen zoals toegelicht in hoofdstuk 2.2. In tabel 7 zijn de afmetingen van de betreffende KRW-maatregelen, inclusief de eventuele ontwerpwijziging per maatregel, samengevat.

Tabel 7: Afmetingen gewijzigde KRW-maatregelen

Maatregel	Lengte of oppervlakte		Verschil
	2018	2022	
Binnenkaadse centrale geul	1.870 m	1.380 m	- 490 m
Zandwinplas*	2,5 ha	2,5 ha	0,0 ha
Moeras	24,5 ha	24,3 ha	-0,2 ha
Afvoergeulen	1,43 ha	2,03 ha	+0,6 ha

\* plas wordt verondiept van NAP+3,5 m naar NAP+5 m

### 3. Toetsing Waterwet

De toepassing van de Waterwet is op grond van artikel 2.1 van de Waterwet gericht op:

- a) voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
- b) bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c) vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

#### 3.1. Voorkoming en waar nodig beperking overstromingen, wateroverlast en waterschaarste

Om de gewenste en beschreven ontwikkelingen (ontwerpwijzigingen) mogelijk te maken dient zowel een gewijzigd projectplan als een gewijzigde watervergunning verleend te worden. Ten aanzien van de rivierkundige aspecten met betrekking tot de ontwerpwijzigingen is één algehele projectbeoordeling gedaan. Dit betekent dat zowel hetgeen in de watervergunning als hetgeen in het projectplan opgenomen is met betrekking tot de rivierkundige aspecten zijn beoordeeld. De rivierkundige effecten van de ontwerpwijzigingen zijn beoordeeld en gerapporteerd in 'Rivierkundige effecten ontwerp wijzigingen Elster Buitenwaarden', ARCADIS, 19 april 2023 en opgenomen in bijlage 15.2.

Voor het project Elster Buitenwaard geldt een taakstelling van 4 mm waterstands daling bij rkm 912. Deze waterstands daling dient om de gevolgen van de reeds uitgevoerde herinrichting van de Palmerswaard in de uiterwaard bij Rhenen op te vangen. Het oorspronkelijke ontwerp (van 2018) had een waterstands daling van 6,8 mm bij rkm 912. De ontwerp wijzigingen tezamen leiden tot een beperking van de waterstands daling waardoor er in de eindsituatie ongeveer 5,5 mm waterstands daling is bij rkm 912. Er kan geconcludeerd worden dat ook na het doorvoeren van de ontwerp wijzigingen de taakstelling van 4 mm ruim gehaald wordt.

De wijzigingen leiden niet tot significante effecten op de andere aspecten van het rivierkundig beoordelingskader zoals: dwarsstroming, morfologie en de benedenstroomse piek. Daarom zijn de ontwerpwijzigingen rivierkundig acceptabel. Het vorenstaande wordt nader onderbouwd in bijlage 15.2.

### 3.2. Bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen

#### 3.2.1 Chemische kwaliteit

Voor de vergunbaarheid zijn aanvullende bodemonderzoeken uitgevoerd in de uiterwaarden en is de aanwezigheid van PFAS vastgesteld. De onderzoeksrapporten zijn opgenomen in bijlagen 11.5 t/m 11.8. Op basis van de geohydrologische beoordeling (bijlage 11.9) is aangetoond dat verdere verspreiding van aanwezige PFAS sterk wordt gereduceerd door het weg te graven uit de uiterwaarden en te concentreren in de zandwinplas. Om die reden wordt de zandwinplas verondiept. De zandwinplas wordt alleen opgevuld met gebiedseigen grond uit de Elster Buitenwaarden. Om het risico op uitloging van PFAS houdende grond in de zandwinplas zoveel mogelijk te reduceren, wordt de zandwinplas hydrologisch geïsoleerd van het benedenstroomse geulenstelsel. Overtollig (bovenstrooms aangevoerd rivier-) water wordt daarnaast vanuit het moeras om de zandwinplas heen geleid en via een geul in westelijke richting afgevoerd. Door de zandwinplas hydrologisch te isoleren en de aanwezigheid van een erosiebestendige leeflaag over de in de zandwinplas toegepaste baggerspecie, kan de eventuele uitloging van PFAS via het (grond)watertransport naar het benedenstroomse geulenstelsel worden geminimaliseerd.

De voorliggende ontwerpwijzigingen dragen er daarom aan bij dat er sprake is van een verbetering van de milieuhygiënische kwaliteit.

#### 3.2.2 Ecologische kwaliteit

De KRW-maatregelen zijn opgenomen in de factsheets behorende bij de Stroomgebiedbeheerplannen. De stroomgebiedbeheerplannen zijn bijlagen bij het Nationaal Waterprogramma 2022-2027.

Tabel 8: Maatregelomvang naar aanleiding van voorliggende ontwerpwijzigingen

Oorspronkelijke naam: RWS-Y3044 - Aantakken geulen Elster Buitenwaarden	Omvang: 3,2 km
---	----------------

Oorspronkelijke naam: RWS-Y3046 - Uiterwaardverlaging Elster Buitenwaarden	Omvang: 28,8 ha
--	-----------------

Als gevolg van de wijzigingen in het ontwerp is er sprake van wijzigingen in de omvang van de maatregel 'geulen' en de maatregel 'uiterwaardverlaging (moeras)', zoals aangegeven in tabel 8. De omvang van de geulen neemt met 490 meter af (zie tabel 7 - Binnenkaadse centrale geul).

De uiterwaardverlaging neemt met 0,4 hectare toe (zie tabel 7 - Moeras en Afvoergeulen). De wijzigingen in het ontwerp hebben geen invloed op de maatregel 'natuurvriendelijke rivieroever'.

Voor de wijzigingen is het toetsingskader van de Beleidsregel toetsingskader waterkwaliteit doorlopen, voor de uitkomsten van deze toets zie bijlage 16.2. Uit de toets blijkt dat de kleinschalige veranderingen in het gewijzigde ontwerp, in vergelijking met het oorspronkelijke ontwerp van 2018, geen significante effecten op de biologische kwaliteitselementen van het KRW-waterlichaam Nederrijn en Lek hebben. Zowel macrofauna als waterflora verkrijgt, door de aanleg van een afvoergeul (zie punt 3 in figuur 1), een gunstiger habitat. Dit compenseert ten dele het niet realiseren van de centrale geul (490 m) en de verbindende schakel met het moeras oostelijk van de plas.

Door de verdere verondieping en het flauwer aanleggen van het talud, wordt de zandwinplas een gunstiger habitat voor flora in vergelijking met het oorspronkelijke ontwerp, omdat er meer zicht is op de bodem van de plas. Hierdoor treedt er licht tot op de bodem van de zandwinplas, hetgeen positief is voor de waterplanten. Door de isolatie van de zandwinplas kunnen de vissen vanuit de zandwinplas lastiger foerageren omdat er minder uitwisselingsmogelijkheden zijn tussen de plas en geulen. De positieve effecten op de biologische kwaliteitselementen zijn door de wijzigingen iets minder positief dan het oorspronkelijk ontwerp, maar desondanks heeft het project nog steeds een ruime ecologische meerwaarde t.o.v. de uitgangssituatie voor herinrichting.

### 3.3. Vervulling van de maatschappelijke functies van het watersysteem

Op basis van het oorspronkelijk ontwerp van 2018 is geconcludeerd dat de maatregelen geen invloed hebben op 'drinkwater', 'visserij' of 'zwemwater'. De wijzigingen in het ontwerp leiden niet tot een ander oordeel. Hieronder staan de effecten van de ontwerpwijziging op natuur, recreatie en scheepvaart beschreven.

#### Natuur

Zoals in paragraaf 3.2.2 beschreven, worden de positieve effecten op de ecologische en chemische kwaliteitselementen door de wijzigingen iets minder positief dan in het oorspronkelijk ontwerp, maar levert het project met de voorgestelde wijzigingen nog steeds een ruime ecologische meerwaarde.

#### Recreatie

De ontwerpwijzigingen vinden plaats in het centrale deel (rustgebied) van de Elster Buitenwaarden, waar geen wandelmogelijkheden zijn/komen. De wijzigingen hebben daarmee geen effect op de recreatie.

## Scheepvaart

De ontwerpwijzigingen hebben geen significant effect op de dwarsstroming en geen effect op de morfologie, zie 'Rivierkundige effecten ontwerpwijzigingen Elster Buitenwaarden' van 19 april 2023, bijlage 15.2. Op basis van expert judgement is geconcludeerd dat de ontwerpwijzigingen geen effecten hebben op de scheepvaartfunctie.

### 3.4. Conclusie toetsing doelstellingen Waterwet

De gewijzigde herinrichting van de Elster Buitenwaarden is in overeenstemming met de doelstellingen van de Waterwet. De ingrepen voor de ontwerpwijzigingen, hebben geen negatieve effecten op de kwaliteitselementen drinkwater, visserij, zwemwater en scheepvaart. Het effect op het kwaliteitselement natuur wordt iets minder positief dan voorheen, maar blijft in een positieve zin bijdragen.

## 4. Wijze van uitvoering

Bij de uitvoering zal in ieder geval voldaan worden aan de zorgplicht zoals beschreven in artikel 6.15 van het Waterbesluit en de artikelen 6.8 en 6.9 van de Waterregeling.

### 4.1. Planologische inpassing

Voor de ontwerpwijzigingen zijn geen planologische aanpassingen nodig. De Elster Buitenwaarden en de daarbinnen geplande KRW-maatregelen (inclusief ontwerpwijzigingen) vallen onder het bestemmingsplan Wijzigingsplan Elster Buitenwaarden. Dit plan is vastgesteld op 17 mei 2018 door de gemeente Rhenen op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

### 4.2. Andere noodzakelijke vergunningen, relevante besluiten of meldingsplichtige handelingen

Voor de ontwerpwijzigingen blijft de vergunning voor de Wet Natuurbescherming en het besluit op grond van het Besluit Bodemkwaliteit vigerend. Deze worden allereerst besproken, waarna wordt ingegaan op de andere noodzakelijke wijzigingsvergunningen.

- Wet Natuurbescherming

Bij besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht is op 12 juli 2018 vergunning verleend in het kader van artikel 2.7 van de Wet Natuurbescherming voor de herinrichting van de Elster Buitenwaarden. De ontwerpwijzigingen hebben geen invloed op de uitgangspunten en uitwerking in deze vergunning, waardoor de Wnb-vergunning vigerend blijft.

- Besluit Bodemkwaliteit

Op 14 juni 2018 is het besluit in werking getreden dat de waterbodemkwaliteitskaart Elster Buitenwaarden erkent en vastlegt als wettig bewijsmiddel in het kader van het Besluit bodemkwaliteit voor een periode van vijf jaar. Bij brief van Rijkswaterstaat d.d. 21 april 2022 (kenmerk RWS-2022/12900) is deze looptijd verlengd tot en met 31 december 2023 of eerder zodra het project Elster Buitenwaarden is afgerond. Deze brief is opgenomen als bijlage 11.11.

Aanvullend bodemonderzoek in verband met PFAS is uitgevoerd. De aannemer zal, in het kader van het Besluit bodemkwaliteit, alle noodzakelijke meldingen doen voor het grondverzet. De aanvullende onderzoeksrapporten zijn opgenomen in bijlage 11.5 t/m 11.8.

- Ontgrondingvergunning

De aanvraag voor een vergunning inzake de Ontgrondingenwet is in voorbereiding. Daartoe is een grondbalans opgesteld (zie bijlage 7) en is een Project m.e.r. opgesteld (zie bijlage 4). Verder zijn onderzoeken uitgevoerd naar niet-gesprongen explosieven en archeologisch en cultuurhistorische elementen. De ontgrondingsvergunning betreft het grondwerk voor zowel de deels gewijzigde KRW-maatregelen, zoals verwoord in dit besluit, als de overige ingrepen in de Elster Buitenwaarden. In bijlage 7 is onderscheid gemaakt tussen de grondbalans voor de KRW-maatregelen versus de rest van de maatregelen.

- Watervergunning

Voor alle vergunningsplichtige activiteiten die onder de Waterwet vallen, uitgezonderd de KRW-maatregelen, vraagt Provincie Utrecht een watervergunning aan bij Rijkswaterstaat. Daarnaast wordt voor alle vergunningsplichtige activiteiten die onder de Keur van het Waterschap vallen bij Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden een watervergunning aangevraagd.

- Overige vergunningen en meldingen

De aannemer is verantwoordelijk voor het aanvragen van de overige (uitvoerings-) vergunningen en meldingen, zoals een tijdelijke werkterreininrichting, het regelen van verkeer, lozingen als gevolg van ontgravingen van grond (Besluit lozen buiten inrichtingen), aanbrengen afrasteringen, plaatsen van informatieborden, etc.

#### 4.3. Globale planning

De planning van de uitvoering van de wijzigingen in het plan maakt deel uit van de planning van het gehele project. De aangepaste planning van het project Natuurinrichting Elster Buitenwaarden is dat de herinrichting van het gebied, waar geen sprake is van ontwerp wijzigingen, vanaf mei 2023 in uitvoering zal gaan. De ontwerp wijzigingen zullen vanaf oktober 2023 in

uitvoering gaan. De afronding en oplevering van de totale herinrichting (inclusief ontwerpwijzigingen) zal in december 2023 plaats gaan vinden.

#### 4.4. Overige uitvoeringsaspecten

- Archeologie

In aanvulling op de eerder verschenen rapporten (bureauonderzoek 2016 en vooronderzoek 2018) dient onderstaand rapport in acht te worden genomen bij de uitvoering:

- Programma van Eisen, Opgraving – Variant archeologische begeleiding, RAAP, 16 augustus 2018, RAAP-PvE-nr. 1954 (bijlage 13.3).

#### 4.5. Calamiteiten of ongewoon voorval

Rijkswaterstaat stelt alle directe belanghebbenden onmiddellijk op de hoogte van het voorval en de maatregelen die getroffen worden om de nadelige gevolgen te beperken. Rijkswaterstaat houdt een logboek bij van alle ongewone voorvallen en calamiteiten.

Indien zich een voorval voordoet waarbij nadelige gevolgen voor de kwaliteit van milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, dient IL&T te worden ingelicht (art 1.20 Besluit lozen buiten inrichtingen). Deze ongewone voorvallen worden gemeld via het meldformulier [www.ilent.nl](http://www.ilent.nl) (contact/melden/meldformulier/overheidsinstanties en wabo/melden eigenwerken RWS) of bij het ILT-loket (binnen kantooruren) op telefoonnummer 088-489 00 00 onder vernoeming Eigenwerken RWS.

## 5. Beschrijving van voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen

### 5.1. Ecologie

Ten behoeve van de uitvoering wordt het ecologisch werkprotocol aangepast. Hierin wordt rekening gehouden met de aanwezige flora en fauna en hoe deze zo min mogelijk te benadelen. In het ecologisch werkprotocol worden de eisen uit de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming meegenomen.

### 5.2. Schadevergoeding

Voor eventueel financieel nadeel dat onverhoopt ontstaat als gevolg van de rechtmatige uitvoering van het projectplan kan een benadeelde een verzoek om schadevergoeding indienen als bedoeld in artikel 7.14 van de Waterwet. Dit artikel bepaalt dat aan degene die als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer schade lijdt of zal lijden, op zijn verzoek door het betrokken bestuursorgaan een vergoeding wordt toegekend, voor zover de schade redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en voor zover de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd. Het verzoek tot vergoeding van de schade bevat een motivering en een onderbouwing van de hoogte van de gevraagde schadevergoeding. Geen beroep op de regeling van artikel 7.14 Waterwet staat open ten aanzien van bouwschade die door onrechtmatig handelen is veroorzaakt. Voor die schade kan een afzonderlijk verzoek worden ingediend bij de Minister van Infrastructuur en Waterstaat.



## 6. Procedure

### 6.1 Gecoördineerde voorbereiding

De provincie Utrecht is initiatiefnemer van het project Natuurontwikkeling Elster Buitenwaarden. Voor de uitvoering van dit project zijn in 2018 gecoördineerde uitvoeringsbesluiten genomen. Tijdens de uitvoering van het project werd geconstateerd dat in de bodem PFAS voorkomt. Het project heeft enkele jaren stil gelegen om de uitvoerings- en inrichtingsplannen hierop aan te passen. Voor die onderdelen van de plannen die zijn aangepast, moeten de hieronder aangegeven uitvoeringsbesluiten worden gewijzigd.

Bij de voorbereiding van de vergunningen en het projectplan, die nodig zijn voor de verdere uitvoering van het project Natuurontwikkeling Elster Buitenwaard, heeft de provincie Utrecht, verzocht om toepassing van de provinciale coördinatierегeling als bedoeld in artikel 10a t/m e van de Ontgrondingenwet.

Het doel van deze coördinatie is om de voorbereiding en bekendmaking van de besluiten, zoals benodigd voor de uitvoering van het project, op elkaar af te stemmen en gelijktijdig te doen plaatsvinden. Dit is inclusief de gelegenheid tot het naar voren brengen van zienswijzen daarop en het indienen van beroep daartegen. De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD Utrecht) voert deze taak uit.

De procedure conform afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is van kracht. Dit houdt in dat alle besluiten eerst als ontwerpbesluit ter inzage worden gelegd en vervolgens als definitief besluit.

### 6.2 Zienswijzen

De ontwerpbesluiten hebben gedurende zes weken, van 6 juli tot en met 16 augustus 2023, ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

De besluiten zijn, op enkele redactionele aanpassingen na, ongewijzigd gebleven.

### 6.3 Ter inzagelegging

De definitieve besluiten die gecoördineerd ter inzage worden gelegd zijn:

- Projectplan Waterwet van Rijkswaterstaat Oost Nederland;
- Vergunning op grond van de Waterwet van Rijkswaterstaat Oost Nederland;
- Vergunning op grond van de Waterwet van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden;
- Vergunning op grond van de Ontgrondingenwet van de provincie Utrecht (RUD Utrecht).

## 7 Contactpersoon uitvoering werken

Programmabureau KRW – Rijkswaterstaat Oost-Nederland

*Bezoekadres:*

Eusebiusbuitensingel 66

6828 HZ Arnhem

*Postadres:*

Postbus 2232

2500 GE Utrecht

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

namens deze,

DIRECTEUR NETWERKONTWIKKELING RIJKSWATERSTAAT OOST-NEDERLAND,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'R. Heijnen', with a stylized flourish underneath.

R. Heijnen

## Mededelingen

### Beroep instellen

De definitieve besluiten liggen voor zes weken ter inzage in de periode overeenkomstig bekendmaking. Belanghebbenden kunnen in die periode bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State beroep instellen. Deze Afdeling beslist in eerste en enige instantie over de ingestelde beroepen.

Belanghebbenden kunnen beroep instellen als zij een zienswijze hebben ingediend op het ontwerpbesluit. Hebt u geen zienswijze ingediend en u bent wel een belanghebbende, dan kunt u alleen beroep instellen als het u redelijkerwijs niet verweten kan worden dat u geen zienswijze heeft ingediend. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als er bij de definitieve vaststelling van de besluiten wijzigingen zijn doorgevoerd ten opzichte van de ontwerpbesluiten.

Beroepsschriften dienen onder vermelding van 'Definitieve besluiten project Natuurontwikkeling Elster Buitenwaard' gericht te worden aan:

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State,  
Postbus 20019,  
2500 EA Den Haag.

Het beroepsschrift moet worden ondertekend en dient ten minste te bevatten:

- a) Uw naam en adres;
- b) De dagtekening;
- c) Een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht;
- d) De redenen waarom u zich niet met het besluit kunt verenigen.

### Voorlopige voorziening

De besluiten treden in werking op de dag na het einde van de beroepstermijn. Het indienen van een beroepsschrift verandert dit niet. Om de werking van de besluiten op te schorten kunnen degenen die beroep hebben ingesteld een voorlopige voorziening aanvragen. Hierbij dient u aan te tonen dat u een spoedeisend belang heeft bij opschorting. Een verzoek hiertoe kan worden ingediend bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. Bij het verzoek moet een afschrift van het beroepsschrift worden overlegd. Voor het indienen van een beroepsschrift en/of een verzoek om een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

### Crisis- en herstelwet

Vanwege de betrokkenheid van een projectplan Waterwet is de Crisis- en Herstelwet van toepassing op alle besluiten die deel uitmaken van de coördinatieprocedure. Dit betekent onder meer dat:

- De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State binnen 6 maanden beslist op beroep;
- Het relativiteitsvereiste geldt: de geschonden norm moet dienen om de belangen van benadeelde te beschermen;
- Geen pro forma beroep ingesteld kan worden: de beroepsgronden moeten binnen de beroepstermijn overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht worden ingediend;
- Decentrale overheden geen beroep kunnen instellen.

### Afschriftlijst

Een afschrift van dit projectplan is verzonden aan:

- Provincie Utrecht - Postbus 80300, 3508 TH Utrecht
- Rijkswaterstaat - Postbus 2232, 3500 GE Utrecht
- Gemeente Rhenen - Postbus 201, 3910 AE Rhenen
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden - Postbus 550, 3990 GJ Houten
- Stichting Het Utrechts Landschap - Postbus 121, 3730 AC De Bilt
- Inspectie Leefomgevingen Transport Postbus 16191, 2500 BD Den Haag
- RUD Utrecht - Postbus 85242, 3508 AE Utrecht

## Overzicht bijlagen

bijlage	omschrijving	type	datum	status	PPWW RWS
1	<i>inrichtingsplan</i>	<i>rapport</i>	<i>1-mrt-18</i>	<i>definitief</i>	
2	projectgrens KRW-grens	tekening	15-jul-22	aangepast	x
3	eigendomsgegevens				
1	eigendommenkaart	tekening	20-okt-22	aangepast	x
2	adresgegevens	tabel	20-okt-22	aangepast	
4	<i>project MER</i>	<i>rapport</i>	<i>9-nov-17</i>	<i>definitief</i>	
5	technisch ontwerp				
1	technisch ontwerp	tekening	28-feb-23	aangepast	x
2	ontwerpwijzigingen KRW-maatregelen TO	tekening	28-feb-23	nieuw	x
6	interventiebeeld vegetatie	tekening	22-mrt-23	aangepast	x
7	<i>grondbalans</i>	<i>tabel</i>	<i>8-mei-17</i>	<i>definitief</i>	
8	dwarsprofielen				
1	<i>dwarsprofielen</i>	<i>tekening</i>	<i>22-feb-18</i>	<i>definitief</i>	
2	wijzigingen dwarsprofielen	tekening	1-jun-22	aangepast	x
9	<i>recreatieve voorzieningen</i>	<i>kaart</i>	<i>10-jul-05</i>	<i>definitief</i>	
10	<i>de Opslag</i>				
1	<i>kabels en leidingen De Opslag</i>	<i>tekening</i>	<i>1-jan-18</i>	<i>definitief</i>	
2	<i>ontwerp historische sluis</i>	<i>tekening</i>	<i>1-jan-18</i>	<i>definitief</i>	
11	bodemonderzoek/WBKK				
1	<i>vooronderzoek</i>	<i>rapport</i>	<i>31-mrt-17</i>	<i>definitief</i>	
2	<i>WBKK</i>	<i>rapport</i>	<i>29-aug-17</i>	<i>definitief</i>	
3	<i>verkennend bodemonderzoek</i>	<i>rapport</i>	<i>7-sep-17</i>	<i>definitief</i>	
4	<i>waterbodemimmissietoets</i>	<i>rapport</i>	<i>15-jan-18</i>	<i>definitief</i>	
5	indicatief PFAS-onderzoek	rapport	13-sep-19	nieuw	x
6	BKK PFAS zomerbedding	rapport	11-feb-21	nieuw	x
7	BKK PFAS Elsterbuitenwaard	rapport	10-feb-21	nieuw	x
8	wbo kribvakken	rapport	30-nov-21	nieuw	x
9	onderbouwing toepassing PFAS	rapport	17-dec-21	nieuw	x
10	projectspecifieke zorgplicht PFAS	brief	14-feb-22	nieuw	x
11	verlenging werkingsduur WBKK	brief	21-apr-22	nieuw	x
12	<i>explosieven</i>				
1	<i>bureauonderzoek</i>	<i>rapport</i>	<i>18-apr-14</i>	<i>definitief</i>	
2	<i>PRA (incl. 3 separate bijlagen)</i>	<i>rapport</i>	<i>13-jul-17</i>	<i>definitief</i>	
13	archeologie				
1	<i>bureauonderzoek</i>	<i>rapport</i>	<i>22-mei-17</i>	<i>definitief</i>	
2	<i>inventariserend veldonderzoek</i>	<i>rapport</i>	<i>15-jan-18</i>	<i>definitief</i>	
3	programma van eisen	rapport	16-aug-18	nieuw	x

toelichting:

x	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
x	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

betreft bijlagen oorspronkelijke  
vergunningaanvraag in 2018  
betreft bijlagen wijzigingsvergunningaanvraag  
in 2023

bijlage	omschrijving	type	datum	status	PPWW RWS
14	natuur				
1	<i>natuurinventarisatie</i>	<i>rapport</i>	<i>1-jul-16</i>	<i>definitief</i>	
2	<i>toetsing natuurwetgeving en beleid</i>	<i>rapport</i>	<i>9-jul-05</i>	<i>definitief</i>	
3	<i>gevolgen op watervogels</i>	<i>memo</i>	<i>6-apr-18</i>	<i>definitief</i>	
4	ecologisch werkprotocol	rapport	4-nov-22	aangepast	x
15	rivierkundige berekeningen				
1	<i>rivierkundige berekeningen</i>	<i>rapport</i>	<i>30-jun-17</i>	<i>definitief</i>	
2	rivierkundige effecten ontwerpwijzigingen	memo	19-apr-23	nieuw	x
16	BPRW-toets				
1	<i>KRW MIRT 3 toets</i>	<i>memo</i>	<i>18-jan-18</i>	<i>definitief</i>	
2	water toets ontwerpwijzigingen	rapport	8-feb-23	nieuw	x
17	beheer- en onderhoudsplan				
1	<i>beheer- en onderhoudsplan</i>	<i>rapport</i>	<i>1-mrt-18</i>	<i>definitief</i>	
2	actualisatie bijlage C - Objectentekening	tekening	28-feb-23	aangepast	x
3	actualisatie bijlage D - Beheertabel overzicht	tekening	10-okt-22	nieuw	x
4	actualisatie bijlage D - Beheertabel	tabel	30-jan-23	nieuw	x
5	actualisatie bijlage D - Beheertabel kostendeel	tabel	1-okt-22	aangepast	x
6	actualisatie bijlage E - Onderbouwing	tabel	20-okt-22	aangepast	x
18	<i>Natuur - effect op watervogels</i>	<i>rapport</i>		<i>definitief</i>	
19	<i>stikstof</i>				
1	<i>AERIUS berekening 2016</i>	<i>rapport</i>		<i>definitief</i>	
2	<i>onderbouwing door Sweco</i>	<i>rapport</i>		<i>definitief</i>	
3	<i>actualisatie uitgangspunten</i>	<i>rapport</i>		<i>definitief</i>	
4	<i>AERIUS berekening 2018 provincie</i>	<i>rapport</i>		<i>definitief</i>	
5	<i>AERIUS berekening 2018 Rijk</i>	<i>rapport</i>		<i>definitief</i>	

toelichting:

x	xxxxxxxxxxxxxxxx	betreft bijlagen oorspronkelijke vergunningenaanvraag in 2018
x	xxxxxxxxxxxxxxxx	betreft bijlagen wijzigingsvergunningenaanvraag in 2023